

13. april 2021

J. nr. 00.17.00A30-0002

Forslag til referat fra møde i Grønt Dialogforum den 13. april 2021 (via skype)

Deltagere: Leif Olsen (NMU), Jens S. Koefoed (Bornholms Landbrug), Kurt Jensen (Friluftsrådet), Christian Prip (Danmarks Naturforeningsforening), Pernille Lydolph (Destination Bornholm), Mogens Ellebye (Danmarks Jægerforbund), Hans Jørgen Jensen (LAG Bornholm), Elisabeth Falk (Foreningen Bornholm), Erik Thorsen (Danmarks Sportsfiskerforbund), Jesper Preuss Justesen (BOFA), Søren Friese (Naturstyrelsen Bornholm), Søren Møller Christensen (RIS), Jens Peter Koefoed (RIS), Nikolaj Jørgensen (ED), Ole Holm Pedersen (NMF), Michael Brandt-Bernbom (NMF), Louise Lyng Bojesen (NMF), Andreas Lund Povlsen (NMF) og Katrine Høst (NMF).

Afbud: Nicolas Braun (Bornholms Museum), Peter Haase (Bornholms Naturhistoriske Forening), Ole Rødvig (NMU)

Deltog ikke (?) Karen Nørregaard (Bornholmske Borgerforeningers Samvirke), Carsten Andersen (Dansk Ornitologisk Forening), Steffen A. Jørgensen (Skovdyrkerne), Hans Henrik Ipsen (Bornholms Energi & Forsyning), John Jespersen (Bornholms Miljø- og Energiforening), Niclas Fick (NMU),

Forkortelse:

NMU: Natur- og Miljøudvalget

NMF: Center for Natur, Miljø og Fritid

RIS: Center for Regional Udvikling, IT og Sekretariat

ED: Center for Ejendomme og Drift

Referent:

Katrine Høst (NMF)

Punkterne er inddelt i:

B = beslutnings- eller godkendelsespunkt

O = orienteringspunkt

D = drøftelse

1. Godkendelse af dagsorden (B)

Dagsorden godkendt uden bemærkninger.

2. Godkendelse af mødeplan for 2021 (D og B)

Der lægges op til tre ordinære møder. Det blev besluttet, at de næste møder lægges i august/september samt december som sædvanlig. Der udsendes mødeindkaldelser, når de konkrete datoer er fastsat.

3. Naturpolitik for Bornholm, udkast til drøftelse (O og D)

Jens Peter Koefoed orienterede om status for naturpolitikken og den videre proces. Udkast til naturpolitik for Bornholm blev behandlet af Natur- og Miljøudvalget på møde den 6. april 2021, og referatet herfra blev sendt til Grønt Dialogforum inden mødet. Udkast til naturpolitik skal nu sendes i høring hos bl.a. Grønt Dialogforum. Grønt Dialogforum havde på mødet mulighed for at drøfte udkastet og komme med bemærkninger og forslag.

DN: Udkastet er interessant læsning. Havde dog nok haft en forventning om noget mere konkret og handlingsorienteret og ikke kun en vision. Visionerne er overordnede, og der er dermed ikke så meget at være uenige i. DN kan sige god for dem. Naturpolitikken kan ses som et startskud til handlinger, og konkurrencen om Danmarks Vildeste Kommune giver dette et yderligere skub. DN står gerne til rådighed for at komme med idéer og input.

Jens Peter Koefoed: Vi modtager også gerne forslag til konkrete handlinger og hører gerne, hvordan foreningerne evt. gerne vil bidrage.

Destination Bornholm: Det ser godt ud. Under overskriften 'Vi er fælles om naturen' ønskes tilføjet, at vi også gerne vil inddrage og forpligt vores gæster – udover bornholmerne. Endvidere gøres opmærksom på, at der allerede findes et kodeks: 'Outdoor Friends'. Det er i forbindelse med handleplanerne vigtigt at vi får dette ud at leve.

Links hertil fra chatten:

https://bornholm.info/erhverv/wp-content/media/sites/3/2019/06/bornholms-outdoor-kodeks_upload.pdf ? <https://bornholm.info/erhverv/outdoor-friends/>

[God tone, den gode oplevelse og sikker færdsel i naturen - \(bornholm.info\)](#)

Leif Olsen: Kender ikke selv til 'Outdoor Friends'. Det understreger, at det er vigtigt med viden og udbredelse.

Danmarks Jægerforbund: Går gerne ind i samarbejde for at øge biodiversiteten og vil gerne bidrage yderligere. Er lidt bekymrede for mulige kommende naturnationalparker ift. jagtinteresser. Ser positivt på, at NMU ikke indstillede, at BRK lige nu skal gå videre med at undersøge forhold omkring en eventuel naturnationalpark på kommunens arealer. Danmarks Jægerforbund mener ikke, at jægerne bidrager til biodiversitetskrisen og man ønsker at bidrage til at afhjælpe den. Jægerforbundet er glade for samarbejdet omkring projektet 'Agerlandets Fugle' og kunne godt se sig selv i en lignende situation i forhold til naturnationalparker.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Fra landbrugets side ser man positivt på udkastet til naturpolitik. Det er godt, at det er så åbent endnu. De tre visioner 'Mere plads til naturen', 'Vi handler bæredygtigt' og 'Mere viden og formidling' er alle vigtige. Landbruget vil gerne bidrage og er ind til videre positive.

Leif Olsen: Det er jo overordnet på dette niveau. Det vil sige, at de fleste kan slutte op om det. Hvis vi kan få det bredt forankret, er vi nået et langt stykke.

Danmarks Jægerforbund: Har en bekymring for massiv hegning omkring potentielt kommende solcelleparker. Jægerforbundets holdning er, at man ikke kan lide hegn – slet ikke tætte hegn. Man bør helst kun hegne, hvor det er nødvendigt.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Man bør huske at få fjernet hegn igen, når de ikke længere er nødvendige eller relevante.

Leif Olsen: Solcelleparker skal typisk have en lokalplan. Her kan man stille krav vedr. hegning.

4. Danmarks Vildeste Kommune (O og D)

Bornholms Regionskommune har tilmeldt sig Miljøministeriets konkurrence om at blive Danmarks Vildeste Kommune. Der var en sag om dette på Natur-og Miljøudvalgsmødet den 6. april 2021. Katrine Høst orienterede om tilmeldingen og konkurrencen, og om de forslag til indsatser, som administrationen havde lagt op til politisk drøftelse i dagsordenspunktet til NMU. Se vedhæftede oplæg fra mødet.

Bornholms Regionskommune har oprettet en hjemmeside, som løbende skal opdateres med informationer, billeder, status mv. om arbejdet med at gøre kommunen mere vild. Hjemmesiden kan ses her: [Naturen Danmarks Vildeste Kommune \(brk.dk\)](https://www.naturen.dk). Bornholms Regionskommune skulle den 14. april 2021 indsende en 'Grøn bog' med beskrivelse af, hvilke indsatser kommunen vil arbejde med. Denne er efter mødet i Grønt Dialogforum blevet indsendt og er også lagt på hjemmesiden, hvor den kan ses.

Grønt Dialogforum havde på mødet mulighed for at komme med bemærkninger og forslag til indsatser og arbejdet med grønbogen.

DN: DN har været glade for Den Vildeste Kommune-konceptet og talt for, at BRK skulle melde sig til. Er derfor glade for, at det er sket. Der foregår rigtig mange gode ting på Bornholm. Alt er ikke kommet med i listen over indsatser. Der er brug for en samling af alle initiativerne. DN kan måske bidrage med, at DN har fået et hverv som sommerfugleambassadør. Vild Kommune-konkurrencen er egnet til at engagere mange folk og organisationer. Det kan også være erhvervsliv, haveselskaber mv. DN er fortalere for, at så mange som muligt kommer med, så der kommer yderligere initiativer. Naturnationalparker er ikke nævnt i listen af indsatser. Det er imidlertid en stor og vigtig ting for Bornholm, hvis der, som DN håber og tror, kommer en naturnationalpark på Bornholm. Det ville være prikken over i-et.

Leif Olsen: Grunden til at naturnationalparker ikke er nævnt i listen over indsatser er, at det ikke er noget, kommunen har indflydelse på. Det er kun staten.

Andreas Lund Povlsen: DN efterspørger et samlet sted, hvor man kan se initiativerne – det taler for, at hjemmesiden bliver et samlende sted. Vi vil gerne have inputs fra foreninger mv., som også kan komme på hjemmesiden. Grønbogen skal ikke betragtes som en udtømmende liste af handlinger, men

alene en indledende melding om, hvilke indsatsområder vi som kommune forestiller os at arbejde videre med.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Ville være fint med en funktion, så man kunne tage billeder, sætte en kommentar ved og sende det ind til os – f.eks. af egne indsatser i have eller skov. Det skal være nemt for folk – gerne via mobil, facebook, instagram el. lign.

Leif Olsen: Vi skal måske overveje, om vi kan lave en slags fotoalbum fra private med kommentarer. Vi deltager i konkurrencen ikke primært for pengepræmiens skyld, men fordi det er en glimrende måde at tænke tingene ind i en sammenhæng og få borgerne med på forskellige måder. Synes vi har vundet også, hvis vi får mere vild natur og biodiversitet ud af det. Der er forskellige opfattelser af, hvordan grønne arealer og natur skal se ud. Vi kan også blive klogere på hinandens opfattelser.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Formidling er vigtigt.

Danmarks Jægerforbund: Man kunne måske lave emneuge for alle øens skoler.

Andreas Lund Povlsen: Vi er i dialog med skoler og børnehaver om at indarbejde 'vild natur' i undervisningen og på udearealer. Link fra chatten: [Årets tema er 'Helt vildt' | Naturvidenskabsfestival](#)

Leif Olsen: Placeringen på hjemmesiden bør være prominent, så dem er nem at finde.

Andreas Lund Povlsen: Det er aftalt, at der kommer til at ligge en boks på forsiden af BRK.dk med henvisning til hjemmesiden. Der er sammenhæng også til naturpolitikken.

Destination Bornholm: Vil lige slå et slag for at anvende Friluftsdatabasen.

Leif Olsen: Vi vil gerne have inputs hele tiden – også efter indsendelse af grønbogen den 14. april.

Yderligere kommentarer fra chatten:

LAG-Bornholm: Man kunne også bruge nogle penge til at få mere viden.... kiggede på Holsterbros Naturpolitik og på DN's oplæg/forslag til naturpolitik, - og her lægges netop vægt på at man starter med at danne sig et overblik - en baseline - så vi ved hvor vi står. Jeg synes at alt for ofte så hører vi udsagn der baserer sig på en følelsesmæssig "enkelt-oplevelse" af f.eks. et stykke fældet skov - eller 5 km. mountainbikespor eller lign.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Præmiepengene kunne bruges til formidling, vi kunne lade Pernille bruge dem til markedsføring af Bornholm, kom og se vild natur.

5. Status for kommunens indsatser for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områder (O og D)

Katrine Høst gav suppleret af Ole Holm Pedersen og kommunes nye skovfoged Nikolaj Jørgensen en status for Bornholms Regionskommunes planlagte og realiserede indsats for naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områderne på såvel kommunale arealer samt private arealer. Oplægget er vedhæftet som bilag til referatet.

Grønt Dialogforum havde herefter mulighed for at komme med bemærkninger, inputs og forslag.

Bornholms Landbrug & Fødevarer: Indsatser i Natura 2000-områderne kan også indgå i konkurrencen om den vildeste kommune og er også relevante at lægge på hjemmesiden.

DN: Enig. Brug endelig den gode indsats også i konkurrencen, særligt hvor det gælder pleje af særlig bornholmsk natur. Det er en fornøjelse at se, at kommunen passer naturen, og naturen bliver brugt rekreativt af mange til gåture. Men naturområderne er også blevet et trækplaster for mere voldsom aktivitet – som f.eks. mountainbike og kajak. DN synes, at vi skal passe på, og at vi er ved at nå smertegrænsen. DN følger udviklingen med bekymring og mener, at vi skal værne om disse områder. Aktiviteter bør derfor finde sted på andre områder end Natura 2000. Nogle steder står regler for anvendelsen klart i fredningsbestemmelser – andre steder sker anvendelse efter aftaler med kommunen.

Leif Olsen: Det er en bekymring, som DN ikke er alene om, og som også er en af grundene til at igangsætte arbejdet med udarbejdelsen af en naturpolitik for Bornholm.

6. Orientering om genoptagelse af vandrådets arbejde (O)

Michael Brandt-Bernbom orienterede om, at Bornholms Regionskommune af Miljøstyrelsen er blevet pålagt/opfordret til at genoptage Vandrådets arbejde med at finde indsatser for 57 km vandløb. BRK har haft et møde med Miljøstyrelsen den 24. marts 2021, hvor man har gennemgået de bornholmske vandløb og snakket om mulighederne. BRK har forsøgt at få flere indsatser godkendt og er i kontakt med Miljøstyrelsen om kriterierne, bl.a. vandløbslængde, i håb om at få dem blødt lidt op. I processen med at se nærmere på mulige indsatser, vil der ske en inddragelse af vandrådet i forhold til, hvad der skal indsendes.

Danmarks Sportsfiskerforbund: Vandrådet meldte mange indsatser ind, som kunne bringe vandløb i god stand. Men vandløbene er 'for korte' ift. Miljøministeriets vejledning. Men man kunne se på en række andre indsatser. Tænker ikke kun på at fjerne spærringer men også udlægning af gydegrus, skjulesten mv. og genoptagelse af gamle indsatser.

Leif Olsen: Vi håber, at Miljøministeriet vil tage nogle lokale hensyn.

7. Eventuelt

Der indkom ingen bemærkninger under eventuelt.